

Warszawa, 07.05.2023 r.

Nowelizacja ustawy ocenowej to zamach na prawa mieszkańców i samorządów!

Apel ruchów społecznych i organizacji pozarządowych do posłów i posełek na Sejm RP

Rządowy projekt nowelizacji tzw. ustawy ocenowej, którym zajmuje się Sejm, całkowicie wykluczy obywateli z procesu planowania inwestycji, które rząd uzna za „strategiczne”. Ustawa da rządzącym możliwość przeforsowania przedsięwzięć całkowicie poza kontrolą społeczną, dlatego apelujemy do posłów i posełek, by stanęli po stronie społeczeństwa i odrzucili proponowaną nowelizację.

Nowelizacja tzw. ustawy ocenowej (druk sejmowy 3304) to zamach na prawo mieszkańców i samorządu do współdecydowania o miejscu, w którym żyją. Doprowadzi do powstania inwestycji, które obecnie musiałyby zostać poddane pełnej ocenie oddziaływania na środowisko i skonsultowane ze społeczeństwem. Administracja i państwowe spółki nie radzą sobie z przestrzeganiem obecnych przepisów, dzięki którym w procesie inwestycyjnym uwzględniany jest interes społeczny, ochrona środowiska i dóbr kultury. Rząd planuje te przepisy zniszczyć, aby ułatwić realizację kontrowersyjnych i szkodliwych dla środowiska inwestycji. To również likwidacja skutecznej ochrony najcenniejszych przyrodniczo obszarów w sieci Natura 2000.

Zmiany, które wprowadza nowelizacja:

- Niemal dowolną inwestycję, której nie udaje się przeforsować ze względu na obowiązujące przepisy ochrony środowiska i protesty społeczne, rząd będzie mógł spod tych przepisów wyjąć i nadać jej uprzywilejowany tryb postępowania dla inwestycji „strategicznych”.
- Kryteria uznania danej inwestycji za „strategiczną” przez rząd będą dowolne i uznaniowe.

- Specjalny tryb wydawania pozwoleń dla inwestycji „strategicznych” nie przewiduje konsultacji z okolicznymi mieszkańcami czy właścicielami gruntów na terenie planowanej inwestycji. Zatem warunki inwestycji „strategicznych” nie będą ze społecznościami lokalnymi negocjowane, tylko będą im narzucane.
- Rząd tworzy kolejne pole konfliktu między Polską a UE, gdyż planowane przepisy nie są zgodne z prawem unijnym. Regulacje UE dopuszczają odstępstwa od obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społeczeństwa tylko w naprawdę wyjątkowych i rzadkich przypadkach. Tymczasem przepisy proponowane przez rząd pozwolą na bardzo szerokie, niemal dowolne stosowanie takiego odstępstwa, poza jakąkolwiek kontrolą społeczną, co jest sprzeczne z unijną tzw. dyrektywą ocenową. Ponadto nowelizacja łamie również unijną tzw. dyrektywę siedliskową, co doprowadzi w Polsce do demontażu systemu ochrony przyrody w ramach sieci Natura 2000.
- Inwestycje „strategiczne” będzie można realizować wbrew woli samorządu i wbrew istniejącym miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego. Stanowi to jawny atak na władztwo planistyczne gminy.
- Specjalny tryb wydawania zezwoleń dla inwestycji „strategicznych” nie będzie wymagał przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społeczeństwa – czyli procesu prowadzącego do wydania kluczowego aktu, jakim jest tzw. decyzja środowiskowa ustalająca konkretne warunki dla projektowania, budowy, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia, tak aby było ono jak najmniej uciążliwe dla otoczenia.
- Nowe przepisy obejmą niezwykle szeroki katalog przedsięwzięć, jak choćby (by wymienić tylko kilka): budowę dróg, linii kolejowych, lotnisk, stopni wodnych i regulacji rzek, składowisk odpadów niebezpiecznych, linii przesyłowych, elektrowni czy kopalni.

Proponowane przez rząd „usprawnienie procesu inwestycyjnego” ma w istocie polegać na pominięciu w procedurze wydawania pozwoleń głosu mieszkańców oraz przyrody, nawet jeśli chroniona jest ona siecią Natura 2000.

Zwraca też uwagę skandaliczny tryb wprowadzenia przepisów – choć nowelizacja ustawy była poddana publicznym konsultacjom wiosną 2022 r., to kontrowersyjne rozwiązania pojawiły się w niej dopiero w marcu 2023 r. Proponowane przepisy ujrzały światło dzienne dopiero w dniu

przekazania projektu do Sejmu, przez co uniemożliwiono stronie społecznej zapoznanie się z nimi, nie mówiąc już o wysłuchaniu ich stanowiska.

W związku z powyższym, jako organizacje, które na co dzień zajmują się ochroną środowiska i interesu społecznego, **apelujemy do posłów i posłanek o odrzucenie nowelizacji tzw. ustawy ocenowej w całości, a do rządu – o ponowne poddanie jej konsultacjom publicznym i opracowanie z poszanowaniem standardów demokratycznego procesu tworzenia prawa.**

Pod apelem podpisały się następujące organizacje:

1. Akcja Demokracja
2. Autonomia
3. Centrum Ochrony Mokradeł
4. Centrum Praw Kobiet
5. ClientEarth Prawnicy dla Ziemi
6. Compassion in World Farming Polska
7. Ekowyborca
8. Fundacja alter eko
9. Fundacja Aquila
10. Fundacja Brzeźnica
11. Fundacja dla Biebrzy
12. Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze
13. Fundacja Dzika Rzeka
14. Fundacja Frank Bold
15. Fundacja Greenmind
16. Fundacja Instytut na rzecz Ekorozwoju
17. Fundacja Kwietna
18. Fundacja Łódzki Szlak Kobiet
19. Fundacja Miasto Obywatelskie Lubartów
20. Fundacja Mondo Cane
21. Fundacja Nexus
22. Fundacja Noga w Łapę. Razem idziemy przez świat
23. Fundacja Psubraty
24. Fundacja Rozwój TAK – Odkrywki NIE

25. Fundacja Siedlisko Silesia
26. Fundacja Szkatułka
27. Fundacja Szklane Pułapki
28. Fundacja Wiedzieć Więcej
29. Fundacja Zielone Światło
30. Future Food 4 Climate
31. Green REV Institute
32. Fundacja Greenpeace Polska
33. Grupa Badawcza Ptaków Wodnych KULING
34. Inicjatywa "Nasz Rzecznik"
35. Jestem na pTAK!
36. Kampania Na Rzecz Sędziwych Drzew w Polsce – Zdrap Pomarańczowy Znak
37. Koalicja Klimatyczna
38. Koalicja Ratujmy Rzeki
39. Koalicja Żywa Ziemia
40. NaRencie.pl
41. Nasza Ziemia Powiśle Dąbrowskie
42. Natura International Polska
43. Nauka dla Przyrody
44. NIEZRZESZONY
45. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
46. Opolskie Towarzystwo Przyrodnicze
47. Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”
48. Podkarpackie Towarzystwo Przyrodników Wolne Rzeki
49. Polska Izba Żywności Ekologicznej
50. Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki
51. Polski Klub Ekologiczny w Krakowie, Koło Miejskie w Gliwicach
52. Polskie Stowarzyszenie Zero Waste
53. Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
54. Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
55. Sekcja Przyjaciół Raby PZW Raba
56. Śląskie Towarzystwo Ornitologiczne
57. Stepnicka Organizacja Turystyczna Nie Tylko dla Orłów

58. Stowarzyszenie "Cała Naprzód"
59. Stowarzyszenie "Jesteśmy Razem"
60. Stowarzyszenie "NIE dla Spalarni w Inowrocławiu"
61. Stowarzyszenie Akcja Ratunkowa dla Krakowa
62. Stowarzyszenie Bioregion
63. Stowarzyszenie Carpatica
64. Stowarzyszenie Czyste Powietrze (Marszów)
65. Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA
66. Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne "Wspólna Ziemia"
67. Stowarzyszenie Olszówka
68. Stowarzyszenie Społeczno – Przyrodnicze M.O.S.T.
69. Stowarzyszenie Wspierania Inwestycji Przyjaznych PTAcem
70. Strajk dla Ziemi – Łódź
71. Towarzystwo Badań i Ochrony Przyrody
72. Towarzystwo dla Natury i Człowieka
73. Towarzystwo Herpetologiczne NATRIX
74. Towarzystwo na rzecz Ziemi
75. Towarzystwo Przyjaciół Słońska "Unitis Viribus"
76. Towarzystwo Przyrodnicze "Bocian"
77. Towarzystwo Przyrodnicze ALAUDA
78. Towarzystwo Przyrodnicze Dubelt
79. WWF Polska
80. Zielone Wiadomości
81. Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć